

INTERJÚ SALACZ LÁSZLÓVAL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy megismertesse a diákokkal az 1956-os forradalom és szabadságharc legfontosabb eseményeit. Különösen fontos történelem tantárgyból a térben is időben való tájékozódás – az óra ezt a kompetenciát kívánja fejleszteni. Az eseményekhez időrendet készítünk, majd a legfontosabb helyszíneket térképen ábrázoljuk, s hozzájuk tájékoztató írást, képeket szerkesztünk ill. válogatunk, s ezeket el is helyezzük az installáción. A projekt keretében megismerkedünk a forradalom és szabadságharc legfontosabb szereplőivel, ezáltal „arcokat adunk” a történéseknek, megismerjük az eddig ismeretlen résztvevőket.

Elsősorban **projektnek** ideális középiskolai évfolyamokon, de nyolcadik osztályban is alkalmazható. A feladat nem időigényes, jó szervezéssel és előkészítéssel házi feladatként megoldható, az órák egy-egy részét (néhány percet) elkülönítve az összeszedett anyag elrendezésére fordíthatjuk, s így rendhagyó, osztályszintű megemlékezésre is ideális.

Nevelési célok: A tanuló felismeri, hogy amikor egy esemény bekövetkezett az okait kutatjuk, nemcsak azt a kérdést kell feltenni magunknak, hogy miért következett be az esemény, hanem azt is, hogy miért nem valami más történt helyette. Látja a magyar és az egyetemes történelem összefüggéseit. Átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja. Megismeri és átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük.

Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve

Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc utcai hőseinek (pl.: Angyal István, Pongrácz Gergely; Mansfeld Péter) megismerése elbeszélések, tanulmányok és visszaemlékezések segítségével.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, ÁVH, egypártrendszer, pártállam, koncepciók perek, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei, 1956. október 23., 1956. október 28., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázlatos összefoglalása:

- Óráat megelőző házi feladat (interjú megtekintése, hozzá kapcsolódó feladatok)
- Órai projektkészítés.

A tananyagegységet **szóbeli értékelés** zárja, a legszorgalmasabb diákokat **írásban értékeljük**.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: tekintsétek meg a Salacz Lászlóval készült interjút, majd a tankönyv és internetes források, illetve 1956-ról szóló könyvek segítségével töltsétek ki az alábbi táblázatot! (Az eseményeket az interjúalany említi.)

Esemény	Dátum (év, hónap, nap)
Az egyetemisták gyűlés tartanak, megfogalmazzák követeléseiket	
Tüntetés a Petőfi és a Bem szobornál	
A rádió ostroma	
A Kossuth téren a tüntetők közé lönek	
A szovjet csapatok megkezdik a kivonulást	
A Kilián laktanyában megalakul a Nemzetőrség	
A szovjet intervenció napja – a hajnali órákban lövik a várost	
A munkásőrség felállítása	

További otthoni feladat diákoknak:

Melyik Budapesti közterületen készülhettek az alábbi, 1956-os képek? Írd a kép betűjelét az utca vagy tér utáni téglalapba! Egy hely kimarad!



A)



B)



C)



D)

Bródy Sándor utca:	Blaža Lujza tér / Akácfa utca:	Baross tér:	Köztársaság tér:	Kossuth tér:
Tedd időrendbe az alábbi képi forrásokat! Írd le a betűjeleket helyes sorrendben! Kezdd a legkorábbival!				

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

III. Órai munka – az óra menete

Készítsenek a diákok falitérképet (pl. parafatáblára), melyen 1956 legfontosabb helyszíneit; illetve az ellenállási góccokat ábrázolják!

-Jelöljék a térképen a felvonulások, tüntetések helyszíneit (1956. október 23.)!

-Jelöljék az emblematikus helyszíneket (a rádió, Sztálin szobor, Parlament stb.)

-Jelöljék az egyes ellenállási góccokat, ellenálló csoportok központját!

-Jelöljék be, honnét érkeztek folyamatosan erősítésként páncélosok 1956. október 23. után?

-A tanulók csoportokra osztva készítsenek tájékoztató anyagot az egyes helyszínekhez és ellenállási pontokhoz! Kik voltak a gócpontok vezetői, mettől-meddig tartotta magát a helyszín? Mi volt a stratégiai jelentősége? Mellékeljenek képeket is, és próbálják meg összekötni az adott területtel a térképen! (Pl. számozással, nyilazással, színes vonallal)

-Jelöljék piros nyilakkal az 1956. november 4-ei szovjet intervenció irányát! Mit figyelhetnek meg ezzel kapcsolatban?

Összefoglalás - Miért volt különösen sikeres a forradalmárok harcmodora 1956 októberében? (A Molotov-koktél alkalmazása; a szovjet hadoszlop első tankjának felgyújtásával megbéníthatták az utána haladókat; hiányzott a komoly gyalogsági támogatás a tankok mellől; városi harc - helyismeret a pesti forradalmárok javára; az itt állomásozó szovjet csapatok egy része nem lőtt a tömegre stb.)

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

IV. Melléklet – Nagy felbontású térkép



A térképeket tartalmazó teljes atlasz a HM Zrínyi Nonprofit Kft térképboltjában megvásárolható vagy online megrendelhető a [hmzrinyi.hu](http://tudaszbazis1956.hu/forrasok) oldalról. Kép forrása: <http://tudaszbazis1956.hu/forrasok>

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.